

מסורת הש"ס

(ב) (לקמן סג.) (ג) (לעיל : ...)

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

גרי

עין משפט
גרי מצוה

פח א מ"י ס"ב מ"ב
מקי מסון הלכה ב
ממ עשין פח טו"ט ח"מ
פ"י ח"י ט"ף ב :

לחלק. ללא תימא אינו חייב עד שיפול שם שור וחמור ביחד :
ונפל. (שון ימיד : ונפל טובא משמע. (א) כמו ועשה כנלל ואהליאב
(שמות לו) וצא הארץ והמופת (דברים יג) וצא הארץ ואת הדוב
(שמואל א ח) : מידי אחריו לא. ושאר מיני מנלן : אף כל בעלי
חיים. לרבנן קמתרן לה ולר' יהודה
אחא או ורבי אף שאר מטלטלין :
עופות אין מטמאין במגע ובמשא :
א"כ. דלא רבי אלא תמא דדמי ליה
לפרטא משני לדדן : לכפוב רחמנא
חד פרט. או שור או חמור ודרשין
(שמואל א ח) : ופ' טו"ט לקמן
על : דיה ופנר ותוספת
כמוסות לה. ד"ה כג"ל.

מוסף רש"י

להבילי ולא לחבטו.
משום דעבד ליה הכל לטור
ולא משום חבטו (דע"ל ג.)
במי שהמת שלו. מי
שלא לו להטיל נבילתו
לכלים (דע"ל א.) שטל
למטר הנבילה לא י
שף על פי שפדה טעון
קריבה, דאמרין גבי פסולי
הקדושין שפדו מונח
ולא ניהו כשר ולא חל
ואכלת ולא לנבך. מפני
שאין פירון את הקדושים
להטיל לכלים (דע"ל ג.)
חמור דבור לר' יהודה.
דמחייב על טעון כלים
נבוי, קשיא לן למאי אחא,
דלילו לרבנן מטעו להו שור
ולא אדם חמור ולא כלים
(ג"כ כ"ב).

תורה אור השלם

1. בעל הבור ישלם בקף
ישיב לבקליו והמת יודע
לז : שמות כא דל

הגרות הב"ח

(ב) גבי שאינו קרב לגבי
מונח לא כתב רחמנא
חמור ולי כתב רחמנא
חמור ובי שאין קדוש
נבטרה לא כתב רחמנא
שור אלא אמר רחמנא :
(ג) חו"ט דיה חמור ובי
הגזל קמא קשיא דלא
משיב :

גליון הש"ס

תוס' ר"ה חמור ובי יהו
בעלי חיים. עין מנחות דף
ד ע"ג :

או מבעי ליה לחלק ורבי יהודה לחלק
מונפל נפקא ורבנן ונפל טובא משמע
אימא ונפל כלל שור וחמור פרט כלל ופרט
אין בכלל אלא מה שבפרט שור וחמור
אין מידי אחריו לא אמרי בעל הבור
ישלם חור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה
דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש
בעלי חיים אף כל בעלי חיים אי מה הפרט
מפורש דבר שנבלתה מטמאה במגע
ובמשא אף כל דבר שנבלתה מטמאה
במגע ובמשא א אבל עופות לא א"כ נכתוב
רחמנא חד פרטא הי נכתוב אי כתב שור
הוה אמינא קרב לגבי מונח אין שאינו קרב
לגבי מונח לא (ב) ואי כתב רחמנא חמור
ה"א קדוש בבכורה אין שאין קדוש בבכורה
לא אלא אמר קרא יודמת יהיה לו כל דבר
מיתה בין לרבנן דקא מומעטי להו לכלים ובין
לר' יהודה דקא מרבי להו לכלים כלים
בני מיתה ניהו אמרי שבירתן זו היא מיתתן
ולרב דאמר בור שחייבה עליו תורה
להבילו ולא לחבטו בין לרבנן בין לרבי
יהודה כלים בני הבלא ניהו אמרי בחדתי
דמופקי מהבלא האי והמת יהיה לו
מבעי ליה לכדבא ר' דאמר רבא שור
פסולי המוקדשין שנפל לבור פמור שנאמר
והמת יהיה לו כמו שהמת שלו יצא זה
שאין המת שלו אלא אמר קרא יכסף
ישיב לבעליו לרבות א כל דאית ליה בעלים
א"ה אפילו כלים ואדם גמי אמר קרא
שור ולא אדם חמור ולא כלים ולרבי
יהודה דקא מרבי להו לכלים בשלמא שור
ממעט ביה אדם אלא חמור ממעט
ביה אלא אמר רבא חמור דבור לרבי
יהודה ושה דאבידה לרבי הכל קשיא :
נפל לחוכו שור חרש שוטה וקמן חייב :
מאי שור חרש שוטה וקמן אילימא שור של
חרש שור של שוטה שור של קמן הא שור
של פקח פמור אמר רבי יוחנן שור שהוא
חרש שור שהוא שוטה שור שהוא קמן
הא

גליון הש"ס

לחלק. ללא תימא אינו חייב עד שיפול שם שור וחמור ביחד :
ונפל. (שון ימיד : ונפל טובא משמע. (א) כמו ועשה כנלל ואהליאב
(שמות לו) וצא הארץ והמופת (דברים יג) וצא הארץ ואת הדוב
(שמואל א ח) : מידי אחריו לא. ושאר מיני מנלן : אף כל בעלי
חיים. לרבנן קמתרן לה ולר' יהודה
אחא או ורבי אף שאר מטלטלין :
עופות אין מטמאין במגע ובמשא :
א"כ. דלא רבי אלא תמא דדמי ליה
לפרטא משני לדדן : לכפוב רחמנא
חד פרט. או שור או חמור ודרשין
(שמואל א ח) : ופ' טו"ט לקמן
על : דיה ופנר ותוספת
כמוסות לה. ד"ה כג"ל.

לכולהו בר משה : הא של פקח פמור. בתמיה. היכא פטריה קרא :

לכולהו בר משה : הא של פקח פמור. בתמיה. היכא פטריה קרא :

דלרבי יהודה מפקיר נזקיו לאחר נפילת פשיעה פטור וא"כ לא מחייב רבי יהודה אלא צבור
למיטער כלים בחבטה לחבטה ידיה הוא מ"מ פריך שפיר דנהיזק הצל משמע קרא מדריש רב ונפל עד שיפול דרך נפילה וחבטה
היכא דהוי ידיה אחי' בק"ו ובהכל דמשמע ניה קרא אית לן לאשכוחי ריבויא כלים לר"י ומיהו אין נראה שידרוש ר' יהודה אפילו לרב
עד שיפול דרך נפילה דכיון דלא מחייב אלא צבור נרשמו אין לו לזרשו כמו ששמואל אין דורשו משום דכלל מקום שחייב בהכל
מתחייב בחבטה : חמור דבור ר' יהודה כו'. והא דלא קאמר נמי גס לר"י דכריש הגזל קמא לקמן (דף גז.) (י) דלא משיב אלא
הנך דדמו * דהו בעלי חיים הקשה הר"ר משה מפונטיו"א ואימא דחמור אחא למעט שטרות ואור"י דלמאן דלא דאין דינא דגרמי
אפי' הוא עגמו פטור ולמאן דדאין דינא דגרמי נמי לא מחייב אלא מדרבנן כדמוכח * בפרק היטוב (לקמן דף טז.) דמיבעיא ליה
אי עשו חקנת נגול במסור או לא ואי דינא דגרמי דאורייתא למה לא עשו חקנת נגול במסור כמו בנגול : ש"ה דאבידה ארברי
הב"ב קשיא. וא"ת לגופיה אלטרין למהו פרט וכלל ועשה כלל מוסף על הפרט ואחריו כל מילי דשור וחמור ושלמה אלטרין
כל חד וחד למילתיה כדריש בפ' אלו מנאיאות (ב"מ ע"ג ס.) ואי לא שה דמיימר הוה משיירי חד מינייהו לפרט וכלל ולא הוה
דרשין ביה מידי וי"ל דכלל מקום שיש פרט וכלל רגיל רבינו שמואל ליתן טעם למה לי לפרט כיון דאתרבי כל מילי ומפרש דשמא
יש דברים שלא היה ממרבי מהכלל אם לא שקדמו פרט להיות כלל מוסף עליו ולרבות כל דבר והכא קים ליה לבעל הש"ס
דמאבידה קחם הוה שמעינן שפיר כל אבידה כאלו יש פרט וכלל שאין למעט שום אבידה מניין אב או מקו"ו או כשום ענין וא"ל
אין פרט כדי למעט מן הכלל שום דבר על ידי שום דין א"כ לכל אבידה כמידי והוי לכל ריבויא לרבות כל אבידה כאלו
יש פרט וכלל אף על גב דדרשין מינייהו בפ"ו (דף טו.) לרבות המומר מכל מקום איכא למדרש נמי כל אבידה דאתרבייהו
קאי ריבויא לאבידה ואתרין ומרבינן כל אבידה דכל אחד ולכאמין :

דלרבי יהודה מפקיר נזקיו לאחר נפילת פשיעה פטור וא"כ לא מחייב רבי יהודה אלא צבור
למיטער כלים בחבטה לחבטה ידיה הוא מ"מ פריך שפיר דנהיזק הצל משמע קרא מדריש רב ונפל עד שיפול דרך נפילה וחבטה
היכא דהוי ידיה אחי' בק"ו ובהכל דמשמע ניה קרא אית לן לאשכוחי ריבויא כלים לר"י ומיהו אין נראה שידרוש ר' יהודה אפילו לרב
עד שיפול דרך נפילה דכיון דלא מחייב אלא צבור נרשמו אין לו לזרשו כמו ששמואל אין דורשו משום דכלל מקום שחייב בהכל
מתחייב בחבטה : חמור דבור ר' יהודה כו'. והא דלא קאמר נמי גס לר"י דכריש הגזל קמא לקמן (דף גז.) (י) דלא משיב אלא
הנך דדמו * דהו בעלי חיים הקשה הר"ר משה מפונטיו"א ואימא דחמור אחא למעט שטרות ואור"י דלמאן דלא דאין דינא דגרמי
אפי' הוא עגמו פטור ולמאן דדאין דינא דגרמי נמי לא מחייב אלא מדרבנן כדמוכח * בפרק היטוב (לקמן דף טז.) דמיבעיא ליה
אי עשו חקנת נגול במסור או לא ואי דינא דגרמי דאורייתא למה לא עשו חקנת נגול במסור כמו בנגול : ש"ה דאבידה ארברי
הב"ב קשיא. וא"ת לגופיה אלטרין למהו פרט וכלל ועשה כלל מוסף על הפרט ואחריו כל מילי דשור וחמור ושלמה אלטרין
כל חד וחד למילתיה כדריש בפ' אלו מנאיאות (ב"מ ע"ג ס.) ואי לא שה דמיימר הוה משיירי חד מינייהו לפרט וכלל ולא הוה
דרשין ביה מידי וי"ל דכלל מקום שיש פרט וכלל רגיל רבינו שמואל ליתן טעם למה לי לפרט כיון דאתרבי כל מילי ומפרש דשמא
יש דברים שלא היה ממרבי מהכלל אם לא שקדמו פרט להיות כלל מוסף עליו ולרבות כל דבר והכא קים ליה לבעל הש"ס
דמאבידה קחם הוה שמעינן שפיר כל אבידה כאלו יש פרט וכלל שאין למעט שום אבידה מניין אב או מקו"ו או כשום ענין וא"ל
אין פרט כדי למעט מן הכלל שום דבר על ידי שום דין א"כ לכל ריבויא לרבות כל אבידה כאלו
יש פרט וכלל אף על גב דדרשין מינייהו בפ"ו (דף טו.) לרבות המומר מכל מקום איכא למדרש נמי כל אבידה דאתרבייהו
קאי ריבויא לאבידה ואתרין ומרבינן כל אבידה דכל אחד ולכאמין :

בהמתך